

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

25. října 2017*

„Řízení o předběžné otázce – Svoboda usazování – Přeshraniční přeměna společnosti – Přemístění statutárního sídla bez přemístění skutečného sídla – Odmítnutí výmazu z obchodního rejstříku – Vnitrostátní právní úprava podmiňující výmaz z obchodního rejstříku zrušením společnosti po provedení likvidace – Oblast působnosti svobody usazování – Omezení svobody usazování – Ochrana zájmů věřitelů, menšinových společníků a zaměstnanců – Boj proti zneužívajícím praktikám“

Ve věci C-106/16,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Sądu Najwyższyho (Nejvyšší soud, Polsko) ze dne 22. října 2015, došlým Soudnímu dvoru dne 22. února 2016, v řízení zahájeném na návrh

Polbud – Wykonawstwo sp. z o.o., v likvidaci,

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení K. Lenaerts, předseda, A. Tizzano, místopředseda, T. von Danwitz, J. L. da Cruz Vilaça, A. Rosas, J. Malenovský a E. Levits, předsedové senátů, E. Juhász, A. Borg Barthet, D. Šváby, M. Berger, K. Jürimäe (zpravodajka) a M. Vilaras, soudci,

generální advokátka: J. Kokott,

vedoucí soudní kanceláře: K. Malacek, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 6. března 2017,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Polbud – Wykonawstwo sp. z o.o. A. Gorzka-Augustynowicz, radca prawny,
- za polskou vládu B. Majczynou, jako zmocněncem,
- za německou vládu T. Henzem a M. Hellmannem, jako zmocněnci,
- za rakouskou vládu C. Pesendorfer a B. Trefil, jako zmocněnkyněmi,
- za portugalskou vládu L. Inez Fernandesem a M. Figueiredem, jakož i F. de Figueiroa Quelhas, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi W. Möllsem a L. Malferrarim, jakož i J. Hottiaux, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: polština.

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 4. května 2017,
vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článků 49 a 54 SFEU.
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci řízení o žalobě podané společností Polbud – Wykonawstwo sp. z o.o. (dále jen „Polbud“) proti rozhodnutí o zamítnutí návrhu na výmaz z polského obchodního rejstříku, který tato společnost podala v návaznosti na přemístění svého sídla do Lucemburska.

Polské právo

Zákoník obchodních společností

- 3 Článek 270 Kodeksu spółek handlowych (zákoník obchodních společností) ze dne 15. září 2000, v platném znění (Dz. U. z roku 2013, č. 1030, dále jen „zákoník obchodních společností“), stanoví:

„Společnost zaniká:

[...]

- 2) rozhodnutím společníků o zrušení společnosti nebo přemístění sídla společnosti do zahraničí, které je potvrzeno notářským zápisem;

[...]“

- 4 Článek 272 zákoníku obchodních společností stanoví:

„K zániku společnosti dochází výmazem společnosti z rejstříku po provedení likvidace.“

- 5 Článek 288 tohoto zákoníku stanoví:

„§ 1. Poté, co shromáždění společníků schválí konečnou rozvahu ke dni předcházejícímu dni, kdy dojde mezi společníky k rozdělení aktiv, které zůstanou po uspokojení nebo zabezpečení věřitelů (zpráva o průběhu likvidace), a ukončí likvidaci, likvidátoři uloží tuto zprávu v sídle dotyčné společnosti a předloží ji rejstříkovému soudu spolu s návrhem na výmaz společnosti z rejstříku.“

[...]

§ 3. Účetnictví a doklady zrušené společnosti se odevzdají do úschovy osobě uvedené ve společenské smlouvě nebo v rozhodnutí společníků. Není-li tato osoba uvedena, rejstříkový soud jmenuje schovatele.

[...]“

- 6 Články 551 až 568 zákoníku obchodních společností se týkají přeměny společnosti. Článek 562 odst. 1 uvedeného zákoníku zní:

„Přeměna společnosti vyžaduje rozhodnutí společníků v případě osobní společnosti, nebo rozhodnutí shromáždění společníků či valné hromady v případě kapitálové společnosti, [...]“

Zákon o mezinárodním právu soukromém

- 7 Článek 19 odst. 1 Ustawy – Prawa prywatnego międzynarodowego (zákon o mezinárodním právu soukromém), ze dne 4. února 2011 (Dz. U. č. 80, částka 432), stanoví:

„Přemístěním sídla do jiného státu se právnická osoba podřizuje právu tohoto státu. Právní subjektivita podle předpisů dosavadního státu sídla se zachová, pokud to připouští právní úprava obou dotčených států. Přemístění sídla v rámci Evropského hospodářského prostoru nevede ke ztrátě právní subjektivity.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 8 Polbud je společností s ručením omezeným se sídlem v Łącku (Polsko). Rozhodnutím mimořádného shromáždění společníků této společnosti ze dne 30. září 2011 bylo podle čl. 270 bodu 2 zákoníku obchodních společností rozhodnuto o přemístění sídla uvedené společnosti do Lucemburska. Podle žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce toto rozhodnutí neobsahovalo zmínku o přemístění místa vedení společnosti Polbud nebo místa skutečného výkonu hospodářské činnosti této společnosti.
- 9 Na základě tohoto rozhodnutí podala společnost Polbud dne 19. října 2011 návrh na zápis vstupu společnosti do likvidace u příslušného soudu, který vede obchodní rejstřík (dále jen „rejstříkový soud“). Dne 26. října 2011 byl vstup do likvidace zapsán do tohoto rejstříku a byl jmenován likvidátor.
- 10 Dne 28. května 2013 přijala valná hromada společnosti Consoil Geotechnik Sàrl, jejíž sídlo je v Lucembursku, rozhodnutí, kterým bylo zejména provedeno rozhodnutí ze dne 30. září 2011 a sídlo společnosti Polbud bylo přemístěno do Lucemburska s cílem podřídít se lucemburskému právu, bez ztráty právní subjektivity. Podle rozhodnutí ze dne 28. května 2013 nabylo přemístění účinnosti k tomuto datu. Dne 28. května 2013 bylo tedy sídlo společnosti Polbud přemístěno do Lucemburska a došlo ke změně obchodního jména společnosti „Polbud“ na jméno „Consoil Geotechnik“.
- 11 Dne 24. června 2013 podala společnost Polbud u rejstříkového soudu návrh na výmaz z polského obchodního rejstříku. Tento návrh byl odůvodněn přemístěním sídla společnosti do Lucemburska. Pro účely výmazu byla tato společnost na základě rozhodnutí ze dne 21. srpna 2013 vyzvána, aby předložila zaprvé rozhodnutí shromáždění společníků obsahující údaj o jménu osoby, která uchovává účetnictví a doklady zrušené společnosti, zadruhé finanční zprávy vztahující se k obdobím od 1. ledna do 29. září 2011, od 30. září do 31. prosince 2011, od 1. ledna do 31. prosince 2012 a od 1. ledna do 28. května 2013, podepsané likvidátorem a osobou pověřenou vedením účetnictví, jakož i zatřetí rozhodnutí shromáždění společníků schvalující zprávu o průběhu likvidace.
- 12 Společnost Polbud uvedla, že nepovažuje za nutné tyto doklady předložit, neboť nebyla zrušena, její jmění nebylo mezi společníky rozděleno a návrh na výmaz z rejstříku byl podán z důvodu přemístění sídla společnosti do Lucemburska, kde dotyčná společnost nadále působí jakožto společnost podle lucemburského práva. Za těchto podmínek rejstříkový soud rozhodnutím ze dne 19. září 2013 zamítl návrh na výmaz z důvodu nepředložení uvedených dokladů.
- 13 Společnost Polbud podala proti tomuto rozhodnutí žalobu k Sądu Rejonowemu w Bydgoszczy (okresní soud v Bydgoszczy, Polsko), který tuto žalobu zamítl. Dotyčná společnost podala proti tomuto zamítavému rozhodnutí odvolání k Sądu Okręgowemu w Bydgoszczy (krajský soud v Bydgoszczy, Polsko), který usnesením ze dne 4. června 2014 odvolání též zamítl. Uvedená společnost poté podala kasační opravný prostředek k předkládajícímu soudu.

- 14 Před tímto soudem společnost Polbud tvrdí, že ke dni přemístění svého sídla do Lucemburska pozbyla status společnosti podle polského práva a stala se společností podle lucemburského práva. Podle společnosti Polbud bylo tedy namístě ukončit likvidaci a provést výmaz jejího zápisu v obchodním rejstříku v Polsku. Kromě toho poukazuje na to, že dodržení podmínek likvidace stanovených v polském právu nebylo nutné ani možné, neboť nedošlo ke ztrátě její právní subjektivity.
- 15 Předkládající soud zaprvé podotýká, že proces likvidace je výsledně zaměřen na ukončení právní existence společnosti a jsou s ním spojeny určité povinnosti. V projednávané věci přitom dotyčná společnost ve své právní existenci pokračuje jako právní subjekt jiného členského státu, než je Polská republika. Zabývá se tedy otázkou, zda skutečnost, že této společnosti budou uloženy povinnosti obdobné těm, jejichž splnění je vyžadováno k ukončení její právní existence jakožto obchodní společnosti, nepřiměřeně neomezuje její svobodu usazování. Tento soud si dále klade otázku, zda zjištění o reinkorporaci společnosti, jež se opírá pouze o rozhodnutí společníků zachovat její právní subjektivitu získanou v členském státu původu, a její zápis do obchodního rejstříku hostitelského členského státu provedený na základě tohoto rozhodnutí lze uplatnit vůči členskému státu původu, navzdory likvidaci probíhající v posledně zmíněném státě.
- 16 Předkládající soud zadruhé uvádí, že je sice v zásadě zakázáno, aby členský stát odmítl uznat právní subjektivitu získanou v jiném členském státě a posuzoval legalitu opatření přijatých orgány tohoto členského státu, avšak výmaz z předchozího obchodního rejstříku se řídí právem členského státu původu, který musí zajistit ochranu zájmů věřitelů, menšinových společníků a zaměstnanců v rámci řízení o likvidaci. Uvedený soud má tudíž za to, že by rejstříkový soud měl v tomto řízení pokračovat.
- 17 Předkládající soud zatřetí zdůrazňuje, že podle judikatury Soudního dvora je v zásadě přípustné přezkoumat, zda má společnost v úmyslu navázat trvalý hospodářský vztah s hostitelským členským státem, a proto přemísťuje sídlo, které představuje místo skutečného vedení a místo výkonu její činnosti. Nicméně panuje nejistota ohledně otázky, zda tento přezkum musí provést hostitelský členský stát, nebo členský stát původu.
- 18 Za těchto podmínek se Sąd Najwyższy (Nejvyšší soud, Polsko) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Brání články 49 a 54 SFEU tomu, aby členský stát, ve kterém byla založena obchodní společnost (společnost s ručením omezeným), uplatnil předpisy vnitrostátního práva, které podmiňují výmaz z obchodního rejstříku zrušením společnosti po provedení likvidace, pokud byla tato společnost reinkorporována v jiném členském státě na základě rozhodnutí společníků o zachování právní subjektivity získané v členském státě založení?

V případě záporné odpovědi:

- 2) Je možné vykládat články 49 a 54 SFEU v tom smyslu, že vnitrostátním právem stanovená povinnost společnosti provést likvidaci společnosti, která zahrnuje ukončení probíhajících obchodů, vymožení pohledávek, splnění závazků a zpeněžení majetku společnosti, uspokojení nebo zajištění věřitelů, předložení finanční zprávy o provedených opatřeních, jakož i určení osoby, která uchovává účetnictví a doklady, a která předchází zániku společnosti, k němuž dojde v okamžiku jejího výmazu z obchodního rejstříku, představuje opatření vhodné, nezbytné a přiměřené k tomu, aby byl chráněn obecný zájem ve formě ochrany věřitelů, menšinových společníků a zaměstnanců přemísťující se společnosti?
- 3) Musí být články 49 a 54 SFEU vykládány v tom smyslu, že o omezení svobody usazování se jedná tehdy, když společnost s cílem přeměnit se na společnost jiného členského státu do něj přemísťuje své statutární sídlo, aniž přemísťuje hlavní sídlo podniku, které zůstane v členském státu založení?“

K návrhu na znovuotevření ústní části řízení

- 19 Podáním došlým kanceláři Soudního dvora dne 28. června 2017 požádala společnost Polbud, aby bylo podle článku 83 jednacího řádu Soudního dvora nařízeno znovuotevření ústní části řízení.
- 20 Na podporu své žádosti společnost Polbud v podstatě tvrdí, že na rozdíl od toho, co vyplývá ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, jejím záměrem bylo přemístit do Lucemburska jak statutární sídlo, tak skutečné sídlo, což dokládá rozhodnutí ze dne 28. května 2013. Společnost Polbud poukazuje dále na to, že byť stanovisko přednesené generální advokátkou uvádí výhrady vyjádřené společností Polbud na jednání, vychází z chybného skutkového zjištění obsaženého v této žádosti. Společnost Polbud proto považuje za nutné znovuotevřít ústní část řízení, aby mohla objasnit skutkové okolnosti věci v původním řízení.
- 21 Podle článku 83 jednacího řádu Soudního dvora může Soudní dvůr kdykoli po vyslechnutí generálního advokáta nařídit znovuotevření ústní části řízení, zejména má-li za to, že věc není dostatečně objasněna, nebo předložil-li některý z účastníků řízení po ukončení této části řízení novou skutečnost, která může mít rozhodující vliv na rozhodnutí Soudního dvora, anebo má-li být věc rozhodnuta na základě argumentu, který nebyl mezi účastníky řízení nebo zúčastněnými uvedenými v článku 23 statutu Soudního dvora Evropské unie projednán.
- 22 Tak tomu však v projednávaném případě není. Společnost Polbud totiž na jednání vylíčila své posouzení skutkového rámce sporu. Měla zejména příležitost vyjádřit své stanovisko k popisu skutkového stavu sporu v původním řízení, jak je obsažen v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, a upřesnit, že jejím záměrem bylo přemístit do Lucemburska jak statutární sídlo, tak její skutečné sídlo. Soudní dvůr má tedy po vyslechnutí generální advokátky za to, že má všechny nezbytné informace pro vydání rozhodnutí.
- 23 Mimoto je třeba stran kritiky stanoviska generální advokátky připomenout, že statut Soudního dvora Evropské unie ani jeho jednací řád zúčastněným stranám nedávají možnost podat vyjádření v reakci na stanovisko přednesené generálním advokátem (rozsudek ze dne 4. září 2014, Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, bod 30 a citovaná judikatura).
- 24 Dále je třeba připomenout, že podle čl. 252 druhého pododstavce SFEU je úlohou generálního advokáta předkládat veřejně, zcela nestranně a nezávisle odůvodněná stanoviska ve věcech, které podle statutu Soudního dvora Evropské unie vyžadují jeho účast. Soudní dvůr v tomto ohledu není vázán stanoviskem generálního advokáta ani důvody, na základě kterých k němu dospěl. Nesouhlas zúčastněné strany se stanoviskem generálního advokáta tedy nemůže sám o sobě představovat důvod ke znovuotevření ústní části řízení, a to bez ohledu na otázky, kterými se generální advokát ve stanovisku zabýval (rozsudek ze dne 4. září 2014, Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, bod 31 a citovaná judikatura).
- 25 S ohledem na výše uvedené má Soudní dvůr za to, že není důvodné nařídit znovuotevření ústní části řízení.

K předběžným otázkám

Úvodní poznámky

- 26 Je třeba předeslat, že předběžné otázky vycházejí z předpokladu – který společnost Polbud zpochybňuje –, že tato společnost neměla v úmyslu přemístit do Lucemburska své skutečné sídlo.

- 27 V této souvislosti je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora zavádí článek 267 SFEU postup přímé spolupráce mezi Soudním dvorem a soudy členských států. V rámci tohoto postupu založeného na jasné dělbě činností mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem spadá posouzení skutkových okolností věci do pravomoci vnitrostátního soudu, jemuž přísluší posoudit s ohledem na konkrétní okolnosti věci jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání jeho rozsudku, tak relevanci otázek, které klade Soudnímu dvoru, kdežto Soudní dvůr se může vyslovit pouze k výkladu nebo platnosti unijního předpisu ve světle skutečností, jež mu uvede vnitrostátní soud (viz zejména rozsudek ze dne 16. června 2015, Gauweiler a další, C-62/14, EU:C:2015:400, bod 15).
- 28 Na položené otázky je proto třeba odpovědět na základě tohoto předpokladu, jehož opodstatněnost však musí ověřit předkládající soud.

K třetí otázce

- 29 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu, kterou je třeba zkoumat jako první, je, zda musí být články 49 a 54 SFEU vykládány v tom smyslu, že se svoboda usazování vztahuje na přemístění statutárního sídla společnosti založené podle práva jednoho členského státu na území jiného členského státu, za účelem její přeměny na společnost podle práva tohoto jiného členského státu, aniž došlo k přemístění skutečného sídla uvedené společnosti.
- 30 Polská a rakouská vláda tvrdí, že na takové přemístění společnosti, o jaké jde ve věci v původním řízení, se články 49 a 54 SFEU nepoužijí. Podle rakouské vlády se svobody usazování nelze dovolávat v případě, kdy přemístění sídla není odůvodněno výkonem skutečné hospodářské činnosti prostřednictvím stále provozovny v hostitelském členském státě. Polská vláda se odvolává zejména na rozsudky ze dne 27. září 1988, *Daily Mail and General Trust* (81/87, EU:C:1988:456), a ze dne 16. prosince 2008, *Cartesio* (C-210/06, EU:C:2008:723), k odůvodnění závěru, k němuž dospěla a podle kterého takové přemístění společnosti, o jaké jde ve věci v původním řízení, nespadá do oblasti působnosti článků 49 a 54 SFEU.
- 31 Toto tvrzení nelze přijmout.
- 32 Je totiž třeba podotknout, že článek 49 SFEU, vykládaný ve spojení s článkem 54 SFEU, přiznává právo na výkon svobody usazování společnostem založeným podle práva některého členského státu, jež mají sídlo, ústřední správu nebo hlavní provozovnu uvnitř Evropské unie. Taková společnost, jako je společnost Polbud, která byla založena podle práva některého členského státu, v daném případě polského práva, se tedy v zásadě může této svobody dovolávat.
- 33 Podle čl. 49 druhého pododstavce SFEU, vykládaného ve spojení s článkem 54 SFEU, zahrnuje svoboda usazování společností uvedených v posledně zmíněném článku zejména zřízení a řízení těchto společností za podmínek stanovených právem členského státu usazení pro vlastní společnosti. Zahrnuje právo společnosti založené podle práva jednoho členského státu přeměnit se na společnost podle práva jiného členského státu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 27. září 1988, *Daily Mail and General Trust*, 81/87, EU:C:1988:456, bod 17), pokud jsou splněny podmínky stanovené právem tohoto jiného členského státu, a zejména kritérium stanovené tímto jiným členským státem pro podřízení dotyčné společnosti jeho vnitrostátnímu právnímu řádu.
- 34 V této souvislosti je třeba připomenout, že při neexistenci sjednocení unijního práva spadá vymezení kolizního kritéria určujícího rozhodné vnitrostátní právo pro určitou společnost podle článku 54 SFEU do pravomoci každého členského státu, přičemž uvedený článek staví sídlo, ústřední správu a hlavní provozovnu společnosti na roveň jakožto uvedené kolizní kritérium (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 27. září 1988, *Daily Mail and General Trust*, 81/87, EU:C:1988:456, body 19 až 21).

- 35 V projednávané věci z toho vyplývá, že ze svobody usazování plyne pro společnost Polbud, založenou podle polského práva, právo přeměnit se na společnost podle lucemburského práva, pokud jsou splněny podmínky pro založení společnosti stanovené lucemburskými právními předpisy, zejména kritérium, které Lucembursko stanoví za účelem podřízení určité společnosti svému vnitrostátnímu právnímu řádu.
- 36 Toto zjištění není zpochybněno argumenty uplatněnými polskou a rakouskou vládou.
- 37 Zprvė argument rakouské vlády k neexistenci skutečné hospodářské činnosti společnosti Polbud v hostitelském členském státě nemůže obstát.
- 38 Soudní dvůr totiž judikoval, že svoboda usazování zahrnuje takovou situaci, kdy si společnost založená podle práva jednoho členského státu, kde má sídlo, přeje založit pobočku v jiném členském státě, přestože tato společnost byla v prvním členském státě založena pouze za účelem usadit se v druhém členském státě, kde bude vykonávat podstatnou část své hospodářské činnosti, nebo dokonce celou hospodářskou činnost (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9. března 1999, Centros, C-212/97, EU:C:1999:126, bod 17). Obdobně na takovou situaci, kdy si společnost založená podle práva jednoho členského státu přeje přeměnit se na společnost podle práva jiného členského státu, přičemž splní kolizní kritérium, které druhý členský stát stanoví za účelem podřízení dotyčné společnosti svému vnitrostátnímu právnímu řádu, se vztahuje svoboda usazování, přestože tato společnost vykonává podstatnou část své hospodářské činnosti nebo dokonce celou hospodářskou činnost v prvním členském státě.
- 39 Je nutno dodat, že se otázka použitelnosti článků 49 a 54 SFEU liší od otázky, zda některý členský stát může přijmout opatření, která mají zabránit tomu, aby se někteří z jeho státních příslušníků kvůli možnostem zavedeným Smlouvou pokoušeli zneužívajícím způsobem obejít jeho vnitrostátní právní předpisy, přičemž se rozumí, že podle ustálené judikatury má členský stát možnost takováto opatření přijmout (rozsudky ze dne 9. března 1999, Centros, C-212/97, EU:C:1999:126, body 18 a 24, a ze dne 30. září 2003, Inspire Art, C-167/01, EU:C:2003:512, bod 98).
- 40 Je však třeba podotknout, že jak Soudní dvůr již judikoval, umístění statutárního či skutečného sídla společnosti v souladu s právními předpisy některého členského státu s cílem využít výhodnějších právních předpisů není jako takové zneužitím (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 9. března 1999, Centros, C-212/97, EU:C:1999:126, bod 27, a ze dne 30. září 2003, Inspire Art, C-167/01, EU:C:2003:512, bod 96).
- 41 Z toho vyplývá, že ve věci v původním řízení nemůže okolnost, že se společnost Polbud rozhodla přemístit do Lucemburska pouze své statutární sídlo, bez převodu skutečného sídla této společnosti, mít jako taková za následek, že takovéto přemístění nespadá do oblasti působnosti článků 49 a 54 SFEU.
- 42 Zadruhé, pokud jde o rozsudky ze dne 27. září 1988, Daily Mail and General Trust (81/87, EU:C:1988:456), a ze dne 16. prosince 2008, Cartesio (C-210/06, EU:C:2008:723), nevyplývá z nich – byť polská vláda tvrdila opak – že přemístění statutárního sídla společnosti musí být nutně doprovázeno přemístěním jejího skutečného sídla, aby se na ně mohla vztahovat svoboda usazování.
- 43 Z těchto rozsudků, jakož i z rozsudku ze dne 12. července 2012, VALE (C-378/10, EU:C:2012:440) naopak vyplývá, že za současného stavu unijního práva má každý členský stát možnost volby při definování vazby, která je vyžadována od společnosti k tomu, aby mohla být považována za společnost založenou podle jeho vnitrostátního práva. Pokud se společnost založená podle práva jednoho členského státu přemění na společnost podle práva jiného členského státu na základě splnění podmínek, které právní předpisy posledně zmíněného členského státu stanoví pro existenci společnosti v jeho právním řádu, uvedená možnost, která v žádném případě nezahrnuje jakoukoli imunitu z hlediska právních předpisů členského státu původu v otázkách založení a zrušení společností

s ohledem na pravidla týkající se svobody usazování, nemůže odůvodnit to, že by tento členský stát zejména prostřednictvím uložení přísnějších podmínek pro takovou přeshraniční přeměnu, než jsou podmínky pro přeměnu společnosti uvnitř uvedeného členského státu, zabránil dotyčné společnosti v této přeshraniční přeměně nebo ji od takovéto přeměny odrazoval (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 27. září 1988, *Daily Mail and General Trust*, 81/87, EU:C:1988:456, body 19 až 21; ze dne 16. prosince 2008, *Cartesio*, C-210/06, EU:C:2008:723, body 109 až 112, a ze dne 12. července 2012, *VALE*, C-378/10, EU:C:2012:440, bod 32).

- 44 Vzhledem k výše uvedenému je na třetí otázku třeba odpovědět tak, že články 49 a 54 SFEU musí být vykládány v tom smyslu, že se svoboda usazování vztahuje na přemístění statutárního sídla společnosti založené podle práva jednoho členského státu na území jiného členského státu, za účelem její přeměny, jež byla provedena v souladu s podmínkami uloženými právními předpisy tohoto jiného členského státu, na společnost podle práva posledně zmíněného členského státu, aniž došlo k přemístění skutečného sídla uvedené společnosti.

K první a druhé otázce

- 45 Podstatou první a druhé otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je to, zda musí být články 49 a 54 SFEU vykládány v tom smyslu, že brání takové právní úpravě členského státu, která přemístění statutárního sídla společnosti založené podle práva jednoho členského státu na území jiného členského státu, za účelem její přeměny, jež byla provedena v souladu s podmínkami uloženými právními předpisy tohoto jiného členského státu, na společnost podle práva tohoto jiného členského státu, podmiňuje likvidací prvně zmíněné společnosti.

K existenci omezení svobody usazování

- 46 Článek 49 SFEU ukládá povinnost odstranit omezení svobody usazování. Podle ustálené judikatury platí, že za omezení svobody usazování musí být považována veškerá opatření, která výkon této svobody zakazují, tvoří překážku tomuto výkonu nebo jej činí méně atraktivním (rozsudek ze dne 29. listopadu 2011, *National Grid Indus*, C-371/10, EU:C:2011:785, bod 36 a citovaná judikatura).
- 47 V projednávané věci ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že přemístění sídla společnosti založené podle polského práva do jiného členského státu, než je Polská republika, nevede podle čl. 19 odst. 1 zákona o mezinárodním právu soukromém ke ztrátě právní subjektivity. Jak uvedla generální advokátka v bodě 46 stanoviska, polské právo v dané věci uznává, že právní subjektivita společnosti Polbud může v zásadě přetrvávat v podobě společnosti Consoil Geotechnik.
- 48 Nicméně podle čl. 270 bodu 2 zákoníků obchodních společností a článku 272 tohoto zákoníku vede rozhodnutí společníků o přemístění sídla do jiného členského státu, než je Polská republika, jež bylo přijato na základě čl. 562 odst. 1 uvedeného zákoníku, ke zrušení společnosti po provedení likvidace. Z článku 288 odst. 1 téhož zákoníku mimoto vyplývá, že nedojde-li k likvidaci, nemůže být proveden výmaz společnosti, která si přeje přemístit své sídlo do jiného členského státu, než je Polská republika, z obchodního rejstříku.
- 49 Z toho vyplývá, že ačkoli taková společnost založená podle polského práva, jako je Polbud, může v zásadě přemístit své statutární sídlo do jiného členského státu, než je Polská republika, aniž by ztratila právní subjektivitu, může společnost, která si přeje provést takovéto přemístění, dosáhnout výmazu z polského obchodního rejstříku pouze za podmínky, že provedla likvidaci.

- 50 V této souvislosti je třeba upřesnit, že podle žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce zahrnuje likvidace ukončení probíhajících obchodů, vymožení pohledávek společnosti, splnění závazků a zpeněžení majetku společnosti, uspokojení nebo zabezpečení věřitelů, předložení finanční zprávy o uskutečnění těchto úkonů, jakož i určení osoby, která uchovává účetnictví a doklady společnosti v likvidaci.
- 51 Za těchto podmínek je třeba dovodit, že jelikož vnitrostátní právní úprava dotčená ve věci v původním řízení vyžaduje likvidaci společnosti, může být na překážku či dokonce bránit přeshraniční přeměně dané společnosti. Představuje tedy omezení svobody usazování (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. prosince 2008, *Cartesio*, C-210/06, EU:C:2008:723, body 112 a 113).

K odůvodnění omezení svobody usazování

- 52 Z ustálené judikatury Soudního dvora vyplývá, že takovéto omezení svobody usazování lze připustit pouze tehdy, je-li odůvodněno naléhavými důvody obecného zájmu. Je ještě třeba, aby toto omezení bylo způsobilé zaručit uskutečnění daného cíle a aby nepřekračovalo meze toho, co je k dosažení tohoto cíle nezbytné (rozsudek ze dne 29. listopadu 2011, *National Grid Indus*, C-371/10, EU:C:2011:785, bod 42 a citovaná judikatura).
- 53 Zaprvé má předkládající soud za to, že omezení svobody usazování je v projednávané věci odůvodněno cílem ochrany věřitelů, menšinových společníků a zaměstnanců přemísťující se společnosti.
- 54 V této souvislosti je třeba připomenout, že ochrana zájmů věřitelů a menšinových společníků patří mezi naléhavé důvody obecného zájmu uznávané Soudním dvorem (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 13. prosince 2005, *SEVIC Systems*, C-411/03, EU:C:2005:762, bod 28 a citovaná judikatura). Totéž platí pro ochranu zaměstnanců (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 21. prosince 2016, *AGET Iraklis*, C-201/15, EU:C:2016:972, bod 73 a citovaná judikatura).
- 55 Články 49 a 54 SFEU tedy v zásadě nebrání takovým opatřením členského státu, jejichž cílem je, aby zájmy věřitelů, menšinových společníků a zaměstnanců společnosti, která byla založena podle práva tohoto státu a pokračuje ve výkonu činnosti na jeho území, nebyly nepřiměřeně dotčeny přemístěním statuárního sídla této společnosti a její přeměnou na společnost podle práva jiného členského státu.
- 56 Nicméně podle ustálené judikatury citované v bodě 52 tohoto rozsudku je ještě třeba ověřit, zda je omezení dotčené ve věci v původním řízení způsobilé zaručit uskutečnění cíle ochrany zájmů věřitelů, menšinových společníků a zaměstnanců a zda nepřekračuje meze toho, co je k dosažení tohoto cíle nezbytné.
- 57 V projednávané věci ukládají polské právní předpisy povinnost likvidace společnosti, která si přeje přemístit své statutární sídlo do jiného členského státu, než je Polská republika.
- 58 Je třeba podotknout, že tato právní úprava stanoví obecnou povinnost likvidace, aniž je vzata v úvahu skutečná hrozba poškození zájmů věřitelů, menšinových společníků a zaměstnanců a aniž je možno zvolit méně omezující opatření, která by byla způsobilá tyto zájmy chránit. Pokud jde zejména o zájmy věřitelů, zřízení bankovních záruk nebo jiných obdobných záruk by mohlo poskytovat náležitou ochranu uvedených zájmů, jak to uvedla Evropská komise.
- 59 Z toho vyplývá, že povinnost likvidace uložená vnitrostátní právní úpravou dotčenou ve věci v původním řízení překračuje meze toho, co je nezbytné k dosažení cíle ochrany zájmů uvedených v bodě 56 tohoto rozsudku.
- 60 Zadruhé polská vláda poukazuje za účelem odůvodnění vnitrostátní právní úpravy dotčené ve věci v původním řízení na cíl boje proti zneužívajícím praktikám.

- 61 Členské státy mohou v tomto ohledu přijmout veškerá opatření k zabránění podvodům nebo k jejich postihu (rozsudek ze dne 9. března 1999, Centros, C-212/97, EU:C:1999:126, bod 38).
- 62 Z judikatury citované v bodě 40 tohoto rozsudku však vyplývá, že umístění statutárního či skutečného sídla společnosti v souladu s právními předpisy některého členského státu s cílem využít výhodnějších právních předpisů není jako takové zneužitím.
- 63 Kromě toho pouhá skutečnost, že společnost přemístí sídlo z jednoho členského státu do jiného členského státu, nemůže založit obecnou domněnku o podvodu a odůvodnit opatření zasahující do výkonu základní svobody zaručené Smlouvou (obdobně viz rozsudek ze dne 29. listopadu 2011, National Grid Indus, C-371/10, EU:C:2011:785, bod 84).
- 64 Vzhledem k tomu, že obecná povinnost provést likvidaci vede k založení obecné domněnky o zneužití, je třeba dovést, že taková právní úprava, jaká je dotčena ve věci v původním řízení, která takovouto povinnost ukládá, je nepřiměřená.
- 65 Vzhledem k výše uvedenému je na první a druhou otázku třeba odpovědět tak, že články 49 a 54 SFEU musí být vykládány v tom smyslu, že brání takové právní úpravě členského státu, která přemístění statutárního sídla společnosti založené podle práva jednoho členského státu na území jiného členského státu, za účelem její přeměny, jež byla provedena v souladu s podmínkami uloženými právními předpisy tohoto jiného členského státu, na společnost podle práva posledně zmíněného členského státu, podmiňuje likvidací prvně zmíněné společnosti.

K nákladům řízení

- 66 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

- 1) Články 49 a 54 SFEU musí být vykládány v tom smyslu, že se svoboda usazování vztahuje na přemístění statutárního sídla společnosti založené podle práva jednoho členského státu na území jiného členského státu, za účelem její přeměny, jež byla provedena v souladu s podmínkami uloženými právními předpisy tohoto jiného členského státu, na společnost podle práva posledně zmíněného členského státu, aniž došlo k přemístění skutečného sídla uvedené společnosti.**
- 2) Články 49 a 54 SFEU musí být vykládány v tom smyslu, že brání takové právní úpravě členského státu, která přemístění statutárního sídla společnosti založené podle práva jednoho členského státu na území jiného členského státu, za účelem její přeměny, jež byla provedena v souladu s podmínkami uloženými právními předpisy tohoto jiného členského státu, na společnost podle práva posledně zmíněného členského státu, podmiňuje likvidací prvně zmíněné společnosti.**

Podpisy.